

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 119/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Františkom Vavračom, Horná 51, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co 430/2013 z 12. augusta 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2015 doručená sťažnosť sťažovateľa [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co 430/2013 z 12. augusta 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalovaného účastníkom občianskeho súdneho konania o zaplatenie sumy 25 409,95 € s prísl., ktoré bolo vedené na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 190/2006. Zaplatenia uvedenej sumy sa [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) domáhala z titulu vrátenia pôžičky s úrokom a úrokom z omeškania. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 17 C 190/2006 z 19. novembra 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 12 Co 7/2009 z 26. marca 2009 bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť žalobkyni sumu 25 409,94 € s 3 % mesačným úrokom od 1. februára 2003 až do zaplatenia, ako aj úrok z omeškania zo sumy 43 152,09 € od 1. apríla 2002 do 30. januára 2003 vo výške 15,5 % ročne, zo sumy 25 409,94 € od 1. februára 2003 až do zaplatenia vo výške 13 % ročne a bola mu uložená povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania.

3. Na návrh sťažovateľa bola uznesením okresného súdu sp. zn. 7 C 67/2011 z 5. apríla 2012 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 16 Co 251/2012 z 27. septembra 2012 povolená obnova konania vedeného pôvodne pod sp. zn. 17 C 190/2006, keďže súd zistil skutočnosti, ktoré by pre sťažovateľa mohli privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci tým, že by sa zistili skutočnosti, na základe ktorých by sa v súvislosti s plnením sťažovateľa manželovi žalobkyne aplikoval § 145 Občianskeho zákonníka.

4. Po povolení obnovy konania okresný súd vo veci rozhodol uznesením sp. zn. 17 C 190/2006 z 24. júla 2013, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa na zmenu rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 190/2006 z 19. novembra 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 12 Co 7/2009 z 26. marca 2009 a sťažovateľ bol zaviazaný nahradiť žalobkyni trovy obnovy konania. Na odvolanie sťažovateľa o veci rozhodoval krajský súd, ktorý uznesením napadnutým touto sťažnosťou uznesenie

okresného súdu potvrdil a zaviazal sťažovateľa nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania.

5. Sťažovateľ v sťažnosti a jej doplnení z 3. marca 2016 predložil ústavnému súdu rozsiahlu polemiku s právnymi závermi krajského súdu aj okresného súdu, pričom podstata jeho sťažnostnej argumentácie spočívala v týchto tvrdeniach:

«Rozhodnutie odvolacieho súdu nerešpektuje princíp materiálneho poňatia štátu a vec bola posudzovaná formálne...

Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Moja námietka o doručení „... 20 stránkového dokumentu vypracovaného advokátkou navrhovateľky na pojednávaní krátkou cestou“ bez toho, aby som mal možnosť oboznámiť sa s tak rozsiahlym dokumentom..., odvolací súd argumentoval, že takýmto spôsobom bolo tiež doručené aj vyjadrenie mojej právnej zástupkyne právnej zástupkyňi navrhovateľky. Takýto argument je nepriliehavý, lebo tu nejde o reciprocitu pri porušení procesných práv účastníkov, ale o to, či súd dodržal zákonom určenú povinnosť, aby každý účastník mal primeraný čas na oboznámenie sa so stanoviskom protistrany, ak takéto stanovisko má priamy vzťah k posudzovanej veci. Takéto odôvodnenie ako urobil odvolací súd je nepriliehavé, formálne a nenapĺňa účel procesného práva vo vzťahu k prípadnej reakcii na takto obsiahly prejav protistrany s prílohami...

Rovnosť zbraní tu bola porušená a táto má za následok že som bol obratý o procesnú možnosť ďalšej primeranej argumentácie na rovnakej úrovni na akej to mala navrhovateľka. Tento postup má za následok v širšej súvislosti aj odňatie možnosti konať pred súdom...

Z hľadiska hmotnoprávneho posudzovania je závažný predpoklad, ktorý mal odvolací súd za preukázaný v súlade s odôvodnením súdu prvého stupňa, že „... išlo o prostriedky patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov navrhovateľky a jej nebohého manžela.“ Zároveň zmluvy o pôžičkách síce uzavrela navrhovateľka..., plnenia poskytoval nebohý manžel navrhovateľky... a nie navrhovateľka. Podľa § 145 odsek 2 Občianskeho zákona, ktoré dopadá na tento prípad, z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obidvaja manželia spoločne a nerozdielne...

Ustanovenia o BSM § 143 a nasl. Občianskeho zákonníka nemajú osobitnú úpravu solidárnych záväzkov, je potrebné zobrať do úvahy všeobecne úpravu solidárnych záväzkov pri primárnom zohľadnení osobitosti úpravy BSM. Ak vychádzame z takto nastavenej právnej úpravy, čiže reálneho kontraktu, tak uplatnenie solidarity pri poskytnutí plnení je na mieste vo vzťahu aj k nebohému manželovi navrhovateľky. Za týchto okolností je prevzatie celej argumentačnej polohy rozhodnutia NSČR 21 Cdo 5138/2007 nepriliehavé a spôsobuje extrémny nesúlاد medzi mojimi základnými právami a aplikáciou na vec dopadajúcich hmotnoprávných ustanovení... Je tomu tak preto, lebo neprimeraným, a nie dostatočným argumentačným poľom neprimerane favorizuje účastníka zmluvy na jednej strane proti existencii solidarity vo vzťahu ku konceptu BSM z hľadiska solidarity jednoznačne vymedzenej v § 145 odsek 2 Obč. zák...

Pri reálnom kontakte sa musí vziať do úvahy aj to, kto v konkrétnych súvislostiach reálne plnenie poskytoval a tento nemôže byť vyradený z oprávnenia prijímať takéto plnenie formálnym argumentom na písomnú zmluvu uzavretú jedným z manželov, navyše v rozpore s účelom právnej úpravy solidarity pri BSM...

Ak berieme do úvahy závažné procesné porušenie a nepriliehavú hmotnoprávnú aplikáciu právnej úpravy vykladanú v rozpore s jej účelom reštriktívne, tak sa tu prejavujú významné prvky arbitrárnosti a svojvôle a toto v súhrne sa dostáva do príkreho rozporu s materiálnym poňatím štátu podľa Ústavy SR.»

6. Nad rámec sťažostnej argumentácie sťažovateľ v doplnení sťažnosti poukazuje na ním tvrdené extrémne excesy v dôkaznom procese, zotrváva na tvrdení, že žalobkyňa sa nikdy nezúčastnila žiadneho reálneho kontraktu, či už pri poskytovaní pôžičky, alebo pri jej vracaní. V tomto smere sťažovateľ odkazuje na listinné dôkazy (zmluvy o pôžičke, výdavkové doklady), ktorým podľa jeho názoru súd prisúdil svojvoľne vážnosť, ktorá im neprislúchala. Ďalej uvádza:

«V tejto súvislosti išlo o „deformáciu dôkazu“, ktorej deformácia spočívala v chybnom vyhodnotení dôkazu v súvislosti s príjmom a výdajom finančných prostriedkov podľa príjmových a výdavkových dokladov, ktoré spadali do reálneho kontraktu. V tomto prípade išlo o takú relevantnú vadu dôkazného procesu vykazujúcu ústavne nesúlادný deficit, že zistená existencia zmlúv v písomnej forme uzavretých navrhovateľkou mala byť

vylúčená z predmetu úvah smerujúcich k ustáleniu skutkového stavu na jednej strane a na druhej strane riadne zistená existencia príjmových a výdavkových dokladov, ktoré svedčia o reálnom kontakte pôžičky pri jej poskytnutí a jej vrátení nebola braná do úvahy, hoci braná mala byť a tu išlo o neúplné /úplne nesprávne/ hodnotenie dôkazov a zistený skutkový stav bol rekonštruovaný v rozpore s prevedenými dôkazmi. Toto je podstata deformácie dôkazu, ktorá je vylúčená v ústavnoprávnych súvislostiach, lebo vykazuje známky svojvôle.“

7. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že jeho základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu porušené boli. Zároveň žiada, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu, vrátil mu vec na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa možno rozdeliť do dvoch základných okruhov, ktoré podľa názoru sťažovateľa vo vzájomnom súhrne viedli k zásahu do jeho označených práv. Ide o:

- tvrdené porušenie princípu rovnosti zbraní, keď mu 20-stranový dokument predložený právnu zástupkyňou žalobkyne bol doručený na pojednávaní bez toho, aby sa k nemu mohol v primeranom časovom úseku vyjadriť, z čoho zároveň vyvodzuje odňatie možnosti konať pred súdom,
- tvrdenú svojvôľu všeobecných súdov pri hodnotení vykonaných dôkazov a hmotnoprávnom posúdení vecí.

K tvrdenému porušeniu princípu rovnosti zbraní v spojení s odňatím možnosti konať pred súdom

11. Sťažovateľ zásah do označených práv v tomto smere vyvodzuje z toho, že mu nebol vytvorený potrebný časový priestor na oboznámenie sa rozsiahlym materiálom

predloženým žalobkyňou priamo na pojednávaní, pričom tento podľa jeho názoru mal význam pre rozhodnutie vo veci. Pokiaľ ide o tieto námietky sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že na prerokovanie sťažnosti v tejto časti nemá právomoc.

12. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy totiž vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd preto môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať jeho sťažnosťou iba vtedy, ak sa nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

14. Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase doručenia uznesenia krajského súdu dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Z citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že skutočnosti, ktoré

majú zakladať porušenie označených práv sťažovateľa, sú v ním uvedenom smere subsumovateľné pod zákonné ustanovenia zakladajúce prípustnosť dovolania. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Keďže proti napadnutému uzneseniu krajského súdu ako súdu odvolacieho bolo možné zo sťažovateľom tvrdených pochybení podať dovolanie, právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal najvyšší súd ako súd dovolací, čím bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením krajského súdu z dôvodu tvrdenej svojvôle pri hodnotení vykonaných dôkazov a hmotnoprávnom posúdení veci

15. V tejto časti sťažnosti sa ústavný súd zaoberal bližšie otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

16. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je

prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

17. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

18. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s tou časťou odôvodnenia uznesenia krajského súdu, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná. V záujme materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti sa ústavný súd zároveň oboznámil s celým vyžiadaným spisom v tejto civilnej veci.

19. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia najskôr poukázal na dôvody uznesenia okresného súdu, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľa na zmenu pôvodného právoplatného rozsudku, dôvody odvolania sťažovateľa proti tomuto uzneseniu, vyjadrenie žalobkyne, a zhrnul aj podstatné dôvody pôvodných rozhodnutí súdov v tejto veci. K odvolacím námietkam sťažovateľa, ktoré sú aj jadrom jeho sťažostnej argumentácie, krajský súd v podstatnom uviedol:

«Odvolací súd dôsledne vyhodnotil podanie navrhovateľky zo dňa 01. 07. 2013 a dosah postupu prvostupňového súdu na prípadné odňatie možnosti konať pred súdom pri doručení uvedeného podania krátkou cestou odporcovi a jeho právnej zástupkyňi na pojednávaní a dospel k záveru, že v posudzovanom prípade takýto postup okresného súdu v kontexte s obsahom podania navrhovateľky a jeho vyhodnotením prvostupňovým súdom v rozhodnutí vo veci samej nepredstavoval taký zásah do procesných práv odporcu, ktorý by mal vplyv na konečné rozhodnutie vo veci samej, prihliadnuc aj na to, že súd s obsahom podania a jeho prílohami odporcu a jeho právnu zástupkyňu aj slovne na pojednávaní oboznámil a rovnakým spôsobom doručil vyjadrenie odporcu navrhovateľke, resp. jej právnej zástupkyňi na tom istom pojednávaní.

Vo vyjadrení navrhovateľky zo dňa 01. 07. 2013 boli uvedené skutočnosti týkajúce sa rozsahu povolenia obnovy konania, ďalej skutočnosti o uzavretí zmlúv medzi navrhovateľkou a odporcom, ktoré boli už v konaní niekoľkokrát prezentované, ďalej dôkazy na preukázanie tvrdení uvedených navrhovateľkou na pojednávaní konanom dňa 08. 03.2013 o tom, že finančné prostriedky, ktoré odporcovi požičala, boli v jej výlučnom osobnom vlastníctve a nepatrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ďalej vo vyjadrení navrhovateľka uvádzala skutočnosti o ďalších konaniach, ktoré medzi účastníkmi tohto konania prebiehajú alebo prebiehali a skutočnosťí týkajúce sa dedičského konania po nebohom [REDAKOVANÉ] (jej manželovi)... Uvedené vyjadrenie navrhovateľky obsahuje 2 strany textu a zvyšnú časť predstavujú vyššie uvedené prílohy. Všetky dôkazy predložené navrhovateľkou mali preukázať ňou uvádzané tvrdenie o tom, že finančné prostriedky, ktoré boli predmetom zmluvy o pôžičke uzavretej s odporcom, nepatrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom však prvostupňový súd tieto dôkazy vyhodnotil v prospech odporcu v tom zmysle, že prijal záver (tvrdený odporcom) o tom, že finančné prostriedky patrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov -

navrhovateľky a jej nebohého manžela (teda navrhovateľka nepreukázala, že by boli jej výlučným vlastníctvom), aj keď tento záver v konečnom dôsledku nemal vplyv na rozhodnutie vo veci samej v porovnaní s rozhodnutím v pôvodnom konaní pred povolením obnovy konania.

Odporca ďalej v odvolaní namietal, že na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 15. 11. 2001 nedošlo k reálnemu odovzdaniu peňazí, poukazoval na vyjadrenia navrhovateľky v priebehu pôvodného konania pred povolením obnovy konania, počas konania o povolení obnovy konania ako aj v konaní po povolení obnovy konania, ďalej na to, že podľa jeho názoru navrhovateľka neuniesla dôkazné bremeno o tom, že pôžičku mu aj skutočne poskytla, ďalej zdôrazňoval, že finančné prostriedky patrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, preto bol manžel navrhovateľky oprávnený prijať od neho plnenie - vrátenie pôžičky, namietal premlčanie, nedostatočné prejednanie veci samej prvostupňovým súdom a celkovo nesprávnosť záverov okresného súdu.

Odvolačný súd v prvom rade zdôrazňuje, že medzi účastníkmi konania, ako aj medzi manželom navrhovateľky a odporcom bolo viacero finančných vzťahov a účastníci týchto vzťahov sami svojim postupom a konaním prispeli k ich neprehľadnosti, preto bolo náročné vyabstrahovať len tie dôkazy, ktoré súviseli so zmluvným vzťahom, z ktorého si navrhovateľka uplatňovala nárok voči odporcovi. Ďalej ešte považuje odvolací súd za potrebné poukázať a zdôrazniť to, že z celého súdneho spisu (ako aj pripojeného súdneho spisu sp. zn. 17C/190/2006) vyplýva, že účastníci v priebehu konania (pred povolením obnovy konania, v konaní o povolenie obnovy konania, ako aj po povolení obnovy konania) podstatným spôsobom menili svoje výpovede vo vzťahu k trom zmluvám o pôžičke zo dňa 15. 05. 2001, 06. 06. 2001 a 15. 11. 2001. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na prvé podanie odporcu vo veci samej, ktorým bolo podanie odporu proti platobnému rozkazu. V tomto svojom podaní odporca zmluvu o pôžičke zo dňa 15. 11. 2001 nespochybňoval, keď uvádzal, že: „Istina, ktorá medzi nami vznikla na základe pôžičky zo dňa 15. 11. 2001 na sumu 1.300.00,-Sk (pravdepodobne mal na mysli sumu 1 300 000,- Sk, pozn.), bola jednorázovo aj s časťou úroku zaplatená dňa 30. 01. 2003 v celkovej výške 1.400.000,-Sk“. Aj na pojednávaní konanom dňa 07. 05. 2008 odporca uviedol, že boli uzavreté dve zmluvy o pôžičke zo dňa 15. 05. 2001 a 06. 06. 2001, v ktorých bola dohodnutá len krátka doba splatnosti a dohodnutý mesačný úrok 3%, lehota bola

krátka, úroky síce vyplatil, ale potreboval dohodnúť dlhšiu dobu splatnosti, preto uzatvorili novú zmluvu o pôžičke. Právna zástupkyňa odporcu na pojednávaní konanom dňa 29. 10. 2008 uviedla, že: „Zmluvy o pôžičke boli 3, pričom je pravdou, že celkove boli požičané peniaze od navrhovateľky 1.300.000,-Sk. Najskôr bola pôžička 500.000,-Sk, potom 800.000,-Sk a následne sa napísala tretia zmluva o pôžičke na 1.300.000,-Sk čo bol vlastne simulovaný právny úkon, keď vlastne ani nedošlo k odovzdaniu peňazí. Nedošlo vtedy k vydaniu peňazí, bolo to vlastne len zhrnutie tých predchádzajúcich dvoch pôžičiek.“ Až v odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 17C/190/2006 - 283 zo dňa 19. 11. 2008 odporca namietal, že zmluva zo dňa 15. 11. 2001 je absolútne neplatným právnym úkonom, namietal, že nebolo preukázané, že by mu navrhovateľka vôbec poskytla nejaké finančné prostriedky, vzniesol námietku premlčania a poukázal na to, že súd nesprávne ustálil, že finančné prostriedky patrili do výlučného vlastníctva navrhovateľky a nie do bezpodielového spoluvlastníctva manželov navrhovateľky a jej nebohého manžela...

V zmysle § 235 ods. 1 písm. 1 O. s. p. má súd po povolení obnovy konania prejednať vec znova a prihliadnuť na všetko, čo vyšlo najavo v pôvodnom konaní, ako aj pri pojednávaní obnovy. Prvostupňový súd sa vo svojom odvolaní napadnutom rozhodnutí vysporiadal obsiahlo s dôkazom, ktorý bol dôvodom povolenia obnovy konania a ohľadom ostatných skutočností poukázal na závery obsiahnuté vo svojom predošlom rozhodnutí, ktoré bolo potvrdené krajským súdom ako súdom odvolacím. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že okresný súd vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom a prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas pôvodného ako aj tohto súdneho konania, po povolení obnovy konania. Závery prvostupňového súdu o tom, že navrhovateľka a odporca preukázateľne uzavreli dve zmluvy o pôžičke, a to dňa 15. 05. 2011 a dňa 06. 06. 2011, na základe ktorých aj došlo k reálnemu odovzdaniu finančných prostriedkov, považuje odvolací súd za správne a preukázané predloženými listinnými dôkazmi, ako aj výpoveďami samotných účastníkov. Za nepochybné považuje odvolací súd aj záver o tom, že tretí právny úkon - zmluva zo dňa 15. 11. 2001 bola vlastne nováciou pôvodných zmlúv v časti týkajúcej sa splatnosti záväzku z pôvodných zmlúv (§ 516 OZ - zmena v obsahu záväzku). Aj keď tento právny úkon bol označený ako zmluva o pôžičke, s prihliadnutím na vôľu zmluvných strán a okolnosti za ktorých bol tento úkon uzavretý, je zrejmé, že úmyslom strán (napriek označeniu tohto úkonu ako zmluva o pôžičke) bola úprava doby

splatnosti v predchádzajúcich dvoch zmluvách o pôžičke. Takýto záver je zrejmý z výpovedí samotných účastníkov a ich právnych zástupcov. Neskoršie vyjadrenia, ktorými účastníci tento záver popierali, podľa názoru odvolacieho súdu nemožno akceptovať a je potrebné prihliadať predovšetkým na ich prvé vyjadrenia k veci samej, z ktorých vyplýva vyššie uvedený záver. Na základe toho bolo potom správne vyhodnotiť aj námietku premlčania ako nedôvodnú, pretože splatnosť záväzku, ktorý je predmetom konania, nastala dňa 01.04. 2002 a žaloba bola podaná na okresnom súde dňa 30. 03. 2005, teda v trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 OZ...

Pokiaľ ide o pôvod finančných prostriedkov, ktoré navrhovateľka požičala odporcovi, aj v tejto časti odvolací súd považuje závery prvostupňového súdu za správne... Aj keď finančné prostriedky poskytnuté odporcovi patrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nič to v konečnom dôsledku nemení na záveroch prvostupňového súdu vyslovených v pôvodnom konaní. Účastníkom zmluvného vzťahu s odporcom bola len navrhovateľka a aj keď predmetom pôžičky boli finančné prostriedky patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov navrhovateľky a jej nebohého manžela, iba ona ako účastníčka zmluvného vzťahu v pozícii veriteľa mala oprávnenie prijať dlh s účinkami splnenia od odporcu. V konaní nebolo preukázané, že by jej manžel bol akýkoľvek spôsobom splnomocnený na prevzatie plnenia - dlhu od odporcu (podľa § 562 OZ dlžník splní dlh aj vtedy, ak plní tomu, kto je oprávnený prijať podľa osobitného zákona plnenie, alebo tomu, kto predloží veriteľovo potvrdenie o tom, že je oprávnený prijať plnenie; to však neplatí, ak dlžník vedel, že ten, kto potvrdenie predložil, nie je oprávnený plnenie prijať). V tejto súvislosti odvolací súd plne odkazuje na závery uvedené v rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo 5138/2007. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že navrhovateľka uznala, že z celkovej požičanej sumy bola časť vrátená tak, že jej manžel odovzdal finančné prostriedky, ktoré mal od odporcu (zrejme na splnenie finančných záväzkov, ktoré mal odporca voči nemu) a ona časť z nich započítala na plnenie istiny a časť na plnenie dohodnutých úrokov.

Z uvedených dôvodov považuje odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu za správne, a preto ho podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.»

20. Ústavný súd sa takto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal tým, či uznesenie krajského súdu je ústavne udržateľné, t. j. či nevykazuje sťažovateľom tvrdené znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležité odôvodnené a či výklad všeobecného (podústavného) práva krajským súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných noriem (m. m. I. ÚS 23/2010). Svojvôľa všeobecného súdu, a to tak pri vyhodnotení vykonaných dôkazov, ako aj pri právnom posúdení veci, by totiž za určitých okolností mohla viesť aj k zásahu do základného práva na súdnu ochranu. V prípade sťažovateľa však takýto záver zistený nebol.

21. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré potvrdil uznesenie okresného súdu. Ako je z už uvedeného zrejmé, v odôvodnení napadnutého uznesenia dal krajský súd sťažovateľovi podrobnú, jasnú, zrozumiteľnú a ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, prečo ním deklarované plnenie manželovi žalobkyne nemalo za následok zánik jeho záväzku zo zmluvy o pôžičke. Krajský súd pritom nielen skonštatoval správnosť dôvodov uznesenia okresného súdu (§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), ale reagoval aj na odvolacie námietky sťažovateľa a svoje uznesenie zákonným spôsobom odôvodnil.

22. V reakcii na sťažnostné dôvody sťažovateľa považuje ústavný súd za vhodné zvýrazniť viaceré skutočnosti. Právo na súdnu ochranu (spravodlivý proces) nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní, či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa. Uvedeným základným právom je zaistované právo na spravodlivé súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania podľa zákona a v súlade s ústavnými princípmi. Preto za situácie, keď nie je zistený extrémny nesúlad medzi právnymi závermi súdu a vykonanými skutkovými zisteniami ani ľubovôľa v rozhodovaní, treba považovať postup všeobecného súdu za výraz nezávislého súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený zasahovať (I. ÚS 95/09). Neobstojí ani námietka tzv. deformovaného dôkazu, keďže sťažovateľ v podstate len polemizuje so závermi súdov a predkladá vlastné vyhodnotenie vykonaných dôkazov. Sťažnosti tak chýba akákoľvek ústavnoprávna argumentácia, pretože len spochybňovanie

skutkových záverov nestačí pre založenie právomoci ústavného súdu preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov.

23. Pokiaľ ide o skutkovú stránku veci (kto, komu, koľko a kedy požičal, resp. vrátil), ústavný súd po oboznámení sa s kompletným spisom všeobecných súdov v zhode s krajským súdom konštatuje, že z listinných dôkazov je nesporné, že viaceré zmluvy o pôžičke boli uzavreté nielen medzi sťažovateľom a žalobkyňou, ale rovnako tak osobitne – v iných dňoch a na iné sumy – aj medzi sťažovateľom a manželom žalobkyne. Pokiaľ za tejto situácie sťažovateľ tvrdí, že sumu žalovanú v konaní pred okresným súdom vrátil manželovi žalobkyne, pričom však podľa jeho slov malo ísť práve o plnenie v prospech žalobkyne na žalovanú sumu, ústavný súd uvádza, že dôkazné bremeno na preukázanie tejto skutočnosti zaťažuje sťažovateľa. Sťažovateľ však podľa riadne odôvodnených záverov všeobecných súdov toto bremeno neunesol, pričom sťažnostná argumentácia spojená s predložením viacerých výdavkových dokladov ústavnému súdu tento záver nemohla nijako zvrátiť. Uvedené platí zvlášť za situácie, že ústavný súd nie je skutkovým súdom a nemôže sám vykonávať či vyhodnocovať dôkazy predložené účastníkom konania.

24. Rovnako, pokiaľ ide o sťažovateľom namietané svojvoľné právne posúdenie veci v otázke oprávnenia manžela, ktorý nebol stranou zmluvy o pôžičke, prijať vrátené plnenie z tejto pôžičky, ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, pre ktoré by záver krajského súdu bolo možné vyhodnotiť ako ústavne neakceptovateľný. Keďže tu ide o výklad podústavného (obyčajného) práva, ústavný súd obmedzil svoju pozornosť na preskúmanie, či tento výklad nepopiera účel a význam relevantných zákonných ustanovení, a to aj v ich vzájomných súvislostiach, keďže okolnosti veci signalizovali možnú kolíziu ustanovení týkajúcich sa bezpodielového spoluvlastníctva manželov s ustanoveniami o zániku záväzkov.

25. Závery krajského súdu však aj v tomto smere ústavný súd považuje za plne súladné so zmyslom a účelom relevantných podústavných noriem, a teda v celosti za ústavne konformné. Dlžník zo zmluvy o pôžičke má povinnosť plniť len veriteľovi (§ 657 v spojení s § 559 Občianskeho zákonníka), pričom splnením dlh zaniká. Plnenie

dlžníka inej osobe ako veriteľovi vedie k zániku záväzku zo zmluvy o pôžičke, len ak plní tomu, kto je oprávnený prijať podľa osobitného zákona plnenie, alebo tomu, kto predloží veriteľovo potvrdenie o tom, že je oprávnený prijať plnenie (§ 562 Občianskeho zákonníka). V okolnostiach prípadu pritom nebolo preukázané, že sťažovateľ plnil manželovi žalobkyni, ktorý bol oprávnený prijať plnenie, a navyše – vzhľadom na existenciu viacerých zmlúv o pôžičke medzi rôznymi stranami (sťažovateľ – žalobkyňa, sťažovateľ – manžel žalobkyne), nebolo bez pochyb preukázané ani to, ktorý z viacerých dlhov sťažovateľ plnil.

26. Aj keď pre nedostatok právomoci ústavnému súdu neprislúcha na týchto záveroch nič meniť ani dopĺňať, považuje len ako *obiter dictum* za vhodné poukázať aj na ústavou chránený princíp právnej istoty, ktorý je jedným z definičných znakov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy). Ak je teda zmluvnou stranou zmluvy o pôžičke v postavení veriteľa len jeden z manželov, právna istota obidvoch strán zmluvy o pôžičke vyžaduje, aby aj plnenie dlžníkovho záväzku bolo realizované len v prospech toho z manželov, ktorý bol stranou zmluvy o pôžičke. Pripustenie plnenia (vrátenia pôžičky) veriteľovmu manželovi, ktorý nebol zmluvnou stranou zmluvy o pôžičky, a to bez existencie jeho oprávnenia na prijatie plnenie (§ 562 Občianskeho zákonníka), by do veriteľsko-dlžníckeho záväzkového vzťahu vnášalo zásadnú právnu neistotu.

27. Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností ústavný súd uzatvára, že krajský súd dostatočným spôsobom vyložil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenie oprel. Rovnako riadne uviedol, akými úvahami sa riadil pri hodnotení dôkazov, pokiaľ si tieto vzájomne odporovali. V tomto smere sú jeho myšlienkové operácie výrazom nezávislého súdneho rozhodovania v zmysle čl. 144 ods. 1 ústavy a len pre úplnosť sa dodáva, že urobené skutkové zistenia nie sú v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi, preto nie je daný dôvod na ingerenciu ústavného súdu, a to ani vtedy, keby sa s takým hodnotením sám nestotožňoval.

28. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojim

vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). V uznesení krajského súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd uzatvára, že uznesenie krajského súdu je vnútorne logické, nie je prejavom skutkovej či právnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia, nie je arbitrárne a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

29. Inak povedané, v sťažnosti absentuje ústavno-právny rozmer, čo napokon vyplýva aj z jej obsahu, v ktorom prevažuje orientácia sťažovateľa na normy obyčajného (podústavného) práva a ústavno-právna argumentácia ostáva iba v pozadí. Sťažovateľ takto sťažnosť zjavne uplatnil v podstate ako ďalší opravný prostriedok v systéme všeobecného súdnictva. Účel sťažnosti je však v porovnaní s opravnými prostriedkami v systéme všeobecného súdnictva diametrálne odlišný, keďže táto sleduje výlučne ochranu základných práv a slobôd. V súvislosti s prejavom nespokojnosti s namietaným rozhodnutím krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Nezistil totiž možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ktorej reálnosť by mohol bližšie posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

30. Závery o zjavnej neopodstatnenosti sa rovnako vzťahujú aj na namietané porušenie práva vlastníť majetok napadnutým uznesením krajského súdu. Odhliadnuc od skutočnosti, že sťažovateľ tvrdený zásah do tohto základného práva bližšie neodôvodnil,

ústavný súd konštatuje, že riadny a ústavne konformný záver krajského súdu o absencii dôvodov na zmenu právoplatného rozsudku zaväzujúceho sťažovateľa plniť žalobkyni žalovanú istinu s príslušenstvom zjavne vylučuje zásah do práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Súdom uložená povinnosť splniť záväzok – vrátiť plnenie zo zmluvy o pôžičke s príslušenstvom – je len autoritatívnym potvrdením existencie zmluvného záväzku a povinnosti sťažovateľa na jeho plnenie v prospech veriteľa a ako také nemôže byť spôsobilé zasiahnuť do práva vlastníť majetok.

31. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie uznesenia krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2017